

техногенным риском геодинамического характера. *Проблемы управления рисками в техносфере*. 2010. Вип. 1 (13). С. 10–17.

УДК 332.142.6

Plamen Marinov Lakov, PhD, professor

*Висше училище по агробизнес и развитие на регионите катедра
«Регионално развитие и туризм», г. Пловдив, България*

КЪМ ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

TOWARDS INDICATORS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT FOR REGIONS

Историята на човечеството може да се разглежда и в контекста на взаимодействието на обществото с природата. В началния етап от човешкото развитие природата е средство за оцеляване. Развитието на цивилизацията и усъвършенстване на оръдията на труда обаче и придават ново значение, като я превръщат в източник на блага. С известна условност може да се приеме, че процесът се осъществява с навлизане на металите в живота на човечеството. Днес взаимодействието между човека и природата далеч надхвърля рамките на ограничените в миналото територии. Все по-голяма част от природата е обект на антропогенна дейност, която превръща естествената среда в околна. Без да влизаме в

Като илюстрация към предлагания модел ще представим примерна разработка от показатели за устойчиво развитие за средно голямо населено място и неговия регион. Предлагаме 41 показателя, групирани в пет области:

Икономика:

1. Годишен среден доход на жител;
2. Разпределение на личните доходи;
3. Съотношение между сградния фонд, използван за жилищни нужди, търговска и производствена дейност;
4. Брой почиващи извън страната;
5. Брой на устойчиво развиващи се фирми;
6. Количество на инвестиции в ДМА;
7. Количество на инвестициите, вложени в ноу-хау;
8. Безработица;
9. Заети по вид работни места;
10. Количество пари, отпуснати на частни инвеститори от местни банки;
11. Процент на заетост в местната икономика на представители от малцинствените групи;
12. Брой социално слаби граждани.

Околна среда:

13. Качество на отпадните води от домакинството и бита;
 14. Качество на въздуха;
 15. Качество на почвите;
 16. Общо количество отпадък и съотношение между рециклиран и депониран отпадък;
 17. Биологично разнообразие;
 18. Съотношение между транспортни и пешеходни зони;
 19. Брой на автомобилите;
 20. Процент на зелената система.
- Население и ресурси:
21. Количество използвана вода за пиене;
 22. Количество използвана електроенергия;
 23. Брой на упражняващите право на глас;
 24. Движение на населението;
- Здравеопазване:
25. Брой на родените деца с малформации;
 26. Брой мъртво родени деца;
 27. Брой спортни площадки и фитнес центрове;
 28. Брой на ползвани болнични дни;
 29. Употреба на цигари, алкохол, сънотворни и наркотични средства;
 30. Процент на лекарите спрямо общия брой на населението.
- Култура и образование:
31. Брой посетили съществуващите културни центрове (кина, опери, театри, библиотеки);
 32. Количество заделени финансови средства за култура – процентно съотношение от местния бюджет и външни донори;
 33. Брой съществуващи срещу общия брой културни центрове;
 34. Количество материали в обществените библиотеки на човек;
 35. Брой общоградски културни прояви;
 36. Брой на хората, ангажирани със самодейност;
 37. Съотношение между общия брой ученици и завършилите основно образование.
- Обществен ред:
38. Съотношение между брой извършени и разкрити престъпления по видове;
 39. Брой на хората, ангажирани със законността и обществения ред;
 40. Възрастово разпределение на престъпността;
 41. Брой на хората, починали от насилствена смърт.
- на възрастното население, достъпа до образование поотделно на мъжете и на жените. Продължителността на образованието през целия живот.
9. Стандарт на живота – измерва се от реалния БРП с поправка за отчитане на покупателната способност.
 10. Фискален капацитет. Действителни бюджетни средства, използвани за осигуряване на социална сигурност на региона на глава от населението.

11. Ниво на безробіття.
12. Індикатор за пестене на природні ресурси.
13. Замърсяване на околната среда – по отделні източници на единица БРП.

14. Производствени і битові відпадці – показват екологічність та на използваните технологии, ефективність та при управление на відпадците.

Допълнителні індикатори:

1. Обслужване на населението (обем на платените услуги на човек от населението);
2. Обновяване на основните фондове;
3. Дял на трудовите ресурси, заети в малки фирми;
4. Реален доход на населението;
5. Покупателна спосібність на населението;
6. Індекс на справедливо розподілення на доходите;
7. Ниво на престъпність;
8. Демографські показателі і др.

Специфічні індикатори: розробтват се във основа на специфіката на регіона.

За оцєнка на напредька се прилага посочєната по-горе методика.

В заклєчение ще посочим, че розробтанєто на показателі за устійчиво розвѣтіє на регіоните є сред най-трудніте научні задачі. Сьщєврєменно наличиєто на такава система є задьлжитєлно умовіє за оцєнка напредька към постиганє на устійчиво розвѣтіє в регіоните і рєспєктивно за розробтанє на цєлєві програми за устійчиво розвѣтіє і за мониторінг на тяхното изпълнєніє. Настоящата розробтка є варіант, който няма прєтєнції за изчерпатєлність, а само прєдлага тезі към перманєнтно протичащата дискусія.

УДК 502.63

Масікевич А. Ю., к.т.н., доцєнт

Масікевич Ю. Г., д.б.н., профєсор

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

ЕТАЛОННІ ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Призначєння територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ), як осередків збереженія біологічного та ландшафтного різноманіття, є добре відомим та загальноєвизнаним. Окрім того, заповідні території служать ядрами екологічної мережі, яка поряд із екологічною функцією призвана виконувати соціально-єкономічні аспекти та забезпєчувати сталий розвѣток регіонів. Водночас, слід зазначити, що актуальним залишається питанія постійного контролю та прогнозу (мониторінгу) за якістю навколишнього середовища буферних територій, що прилягають до природно-заповідних об'єктів. І тут,